

BAŞKA DÜNYALARDA
CANLI MAHLÛKAT
VAR MIDİR?

Osman Nuri Eralp

Çeviri: Merve Köken
Sadeleştirme: Bilge Kösebalaban

© KARAKARGA YAYINLARI 207

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

**BAŞKA DÜNYALARDA CANLI
MAHLÛKAT VAR MIDİR?**

Osman Nuri Eralp

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Editör: Başak Tan

Çeviri: Merve Köken

Sadeleştirme: Bilge Kösebalaban

Kapak Tasarım: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Nisan 2019

2. Baskı: Mayıs 2019

ISBN: 978-605-7865-09-0

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumaloğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 karakargayayinlari

 karakargayayinlari

 karakargayayin

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

İçindekiler

İNSANLIĞIN BİLİME SORDUĞU SORULAR

Birinci Söz.....	15
Dünyada ve Gezegenlerde Hayat Meselesi	17
Merkür.....	32
Venüs.....	35
Mars.....	39
Jüpiter	43
Uzayın Ölmüş Dünyası - Satürn, Uranüs, Neptün	46
Dünya ve Bu Dünyalarda Hayatın Sonu.....	50

BEŞERİYETİN FENDEN SORDUĞU SUALLER

Birinci Söz.....	57
Arzda ve Avâlimde Hayat Meselesi	59
Utarid	74
Zühre	77
Merih.....	82
Müşteri	86
Semânın Ölmüş Dünyası - Zuhâl, Uranüs, Neptün	89
Arz ve Bu Dünyalarda Hayatın Sonu	93

Osman Nuri Bey, 1877 yılında Arapgir’de dünyaya geldi.

1894 yılında girdiği Askeri Veteriner Okulundan, 1897 yılında birincilikle mezun oldu ve 25 Ocak 1898 tarihinde üsteğmen, 25 Ocak 1899 tarihinde yüzbaşı rütbesini aldı. Aynı yılın haziran ayından itibaren Organik Kimya Muallim Muavinliği ve Kimya Muallimliği yaptı.

İlm-i Kimya-yı Uzvi ve *Kimya-yı Uzvi-i Tibbi* adlarıyla yayımlanan eserleri, en kapsamlı organik kimya eserleri olarak biliniyor.

1902 yılından itibaren Bilimsel ve Deneysel Araştırmalar Şefi, Bakteriyojik, Kimyasal Tahliller ve Patolojik Anatomi Muayene Memuru ve Tedrîsât-ı Uygulamalı Öğretim Şefi olarak çalışmalarına devam etti.

Pasteur Enstitüsünde yayımlanan araştırmalarıyla, Fransa hükûmeti tarafından 1910 yılında “Officier d’Académie” ve 1923 yılında “Officier de l’instruction Publique” nişanları ile ödüllendirildi.

Türkiye’de sivil veterinerlik eğitiminin öncüsü olan Osman Nuri Bey, Cem’iyyet-i İlmiyye-i Baytâriyye adlı derneğin veteriner hekimliğin bilimsel nitelikli ilk meslek dergisi olarak 1908’de yayımlamaya başladığı Mecmûa-i Fünûn-u Baytâriyye’de iki yıl, 1910 yılında yayın hayatına başlayan Cerîde-i Baytâriyye-i Askeriyye’de de bir buçuk yıl başyazarlık yaptı. Askeri Veteriner Okulu’nda da 1911 itibaren bakteriyojik, histoloji ve patolojik anatomi muallimliği, müdür vekilliğini ve ders nazırlığını da yapmıştır.

1914’te binbaşılığa yükselen Osman Nuri Bey, Birinci Dünya Savaşı sırasında Askeri Veteriner Okulunun bakteriyojik ve kimya laboratuvarlarını içine alan Askerî Bakteriyojîhâne-i Baytârî’nin müdürlüğüne atandı. Savaş yıllarında, ordu ve eğitim kurumlarındaki veteriner hekimliği örgütlenmesini değerlendirmek ve at ıslahı ile ilgili çalışmalar hakkında bilgi edinmek amacıyla Berlin’e gitti. Ruam hastalığına ilişkin laboratuvarları incelemek amacıyla da Varşova’ya gönderilen bir ekipte yer aldı. Osman Nuri Bey, savaş boyunca sergilediği üstün hizmetleri nedeniyle Harp Madalyası aldı

ve 1 Şubat 1920 tarihinde askerlik görevinden izinli sayılarak Bakteriyolojihâne-i Sâhânenin Aşı ve Serum Şubesine müdür ve mütehasıs olarak atandı.

Sivil Veteriner Okulunun 12 Ocak 1920 tarihinde yanmasının ardından Sivil ve Askeri Veteriner Okulları “Baytâr Mektebi Âlisi” adı altında birleştirilip, veteriner hekim subay eğitiminde uzmanlaşmaya gidilmesi amacıyla Veteriner İşleri Dairesine bağlı olarak Askerî Baytâr Tatbikat Mektebi açıldı ve Askerî Bakteriyolojihâne-i Baytârinin görevi, Tatbikat Okulu’nun bakteriyoloji laboratuvarına devredildi. Baytâr Mektebi Âlisinin öğretim kadrosuna geçen Osman Nuri Bey, Askerî Bakteriyolojihâne-i Baytârî’deki müdürlük görevini, Tatbikat Okulu laboratuvarında sürdürmeye başladı.

Ruam hastalığı üzerine yaptığı çalışmalar 1924-1927 yılları arasında Askeri Veteriner Dergisi’nde ve Ellenberger-Schütz’ün 1927 yılına ait veteriner broşüründe yer aldı.

1927 yılında Bakteriyolojihâne-i Sâhâne’nin müdürlüğüne getirilen Osman Nuri Bey, çalışma yaşamı boyunca pek çok bakteriyolojik analiz ve inokulasyon yöntemi geliştirdi. Bu yöntemler arasında yer alan ve 1905 yılında Fransa’da yayımlanan, adi mikropları içeren muayene maddelerinden verem mikrobunu ayırmak amacıyla subkutan inokulasyon yerine transkutan inokulasyon ile enfeksiyon oluşturma yöntemi, Osman Nuri Metodu adıyla, Besson’un *Technique Microbiologique et Serotherapique* ile *Dopter* ve *Sacquépée’nin Précis de Bactériologie* kitaplarında yer aldı.

23 Ekim 1929 tarihinde yarbaylık rütbesindeyken kendi isteği ile emekli olan Osman Nuri Bey, Bakteriyolojihâne-i Sâhâne’nin müdürlüğünden de bir süre sonra ayrıldı. Çalışmalarına Fatih’teki evinde bulunan özel laboratuvarında devam etti ve 24 Şubat 1940 tarihinde hayatını kaybetti.

Biyografi kaynak: Melikoğlu, Berfin (2007). *Osman Nuri Eralp’in “Bakteriyoloji Dersleri” adlı kitabının veteriner hekimliği tarihi açısından değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

ÖNSÖZ

Kütüphane araştırmalarım sırasında karşılaştığım Osmanlıca bir eser, beni ismiyle büyülemişti. Dört sene önce bulduğum bu kitabı, Türk Dili ve Edebiyatı mezunu arkadaşım Merve Köken'den Latin alfabesine çevirmesini rica ettim. Elinizde tuttuğunuz bu çeviriyle ete kemiğe bürünen eser, sonunda yüz bir senelik uykusundan uyanarak, okuyucusuyla ilk kez Latin alfabesinde basılarak buluşuyor.

Bilim-kurgu terimini, yazar Orhan Duru, *Türk Dili* dergisinin 1 Ocak 1973 tarihli Bilim-Kurgu özel sayısı olan 256. sayısında yazdığı bir makaleyle önererek dilimize kazandıran kadar, Bilim-kurgu eserleri “Fenni Roman” olarak adlandırılmaktaydı.

Osmanlıcaya çevrilen Jules Verne romanlarıyla, 1800'lerin sonundan itibaren de Osmanlı okuyucusu “Fenni Roman” türü ile tanıştı. Jules Verne'in *Aya Seyahat* çevirisiyle, Osmanlı okuyucusu hayal dünyasında uzay seyahatine çıktı, dönemin dergilerindeki makalelerde de uzayda yaşam konusu işlendi.

Başka Dünyalarda Canlı Mahlúkat Var Mı? adlı eser, döneminin bilimsel verileri ışığında yazılmış, yazarın başka gezegenlerdeki hayat üzerine çođu zaman kesin yargılara vardığı bir eser. Ama eser içeriğiyle “Fenni Roman” türüne çok daha yakın bir yerde durmakta. Kitabın adı, Bilim-Kurgu tarihimize ilgili yapılan hiçbir çalışmada da geçmiyor.

Değerli bir veteriner ve bakteriyolog olan Osman Nuri Bey (Eralp), astronomik bilgilerle tezlerini güçlendirmiş; gezegenleri, o zamanki ismiyle seyyareleri tek tek ele alarak, 1900'lü yılların kuram ve araştırmalarına dayanarak uzayda akıllı yaşamın varlığına dair sonuçlara varmış.

Yazarın eserde örnek verdiği isimler arasında geçen Camille Flammarion'un eserlerinin ve Voltaire'in üç kez Osmanlıca basımı yapılan *Micromega* isimli eserinin etkisinde kalmış olma ihtimali çok yüksek.

Benim de günümüz Türkçesine çevirdiğim haliyle bilim-kurguya aslında o kadar da uzak olmadığımızı, ülkemiz edebiyatının türünde ilk örneği olan bu ünik eserde göreceksiniz.

Osman Nuri Bey'in şairane üslubuyla, "Fatih At Pazarı" Medrese Sokağı'nda 1918'de bitirdiği bu eseri okuyucusuyla buluşturmak ve onun hak ettiği değeri almasını sağlamak, bizim için büyük bir haz olacaktır.

Bilge Kösebalaban

İNSANLIĞIN
BİLİME
SORDUĞU
SORULAR

*Başka dünyalarda
canlı mahlûkat var mıdır?*

Yahut

*Fizik, kimya ve astronominin
bakış açısından gezegenlerde hayat
şartlarının incelenmesi*

Dar'ül hilafet'ül aleyh

1918

Şirket-i Mürettebiye Matbaası

Birinci Söz

Şimdiye kadar alçakgönüllülükle yazdığım eserleri, makaleleri okuyan, o alçakgönüllü insanlara, son derece fazla bilim sever bir yönelimde buldukları için burada mahcubiyetimden nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum. Yayın dünyası sayesinde tamamıyla anladığım ve emin olduğum bir şey varsa, o da memleketimiz halkında eğitime, terbiyeye, insaniyete yönelim ve yeteneğin gerçekten fazla olmasıdır. Yalnız bir yön varsa, o da halka en açık hakikati göstermek, ilerleme araçlarına hazırlamak gerekliliğidir.

Hürriyet senelerinden beri eğitimin ilerlemesine engel olan bütün vasıtalar kaldırılmış olduğundan, artık memleketimizin de ilim ve bilim dünyasında yükselme zamanı gelmiştir. Bu yüzden zaman geçirmeden halkın düşüncesinin aydınlatılması için hizmet şarttır. Ki bu görev de bu işte zaman harcamış uzman kişilere düşer.

Fatih At Pazarı

1918